USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu ve věcech volebních, ve věcech místního a krajského referenda a ve věcech politických stran a politických hnutí složeném z předsedy senátu Tomáše Langáška, soudkyně Michaely Bejčkové a soudců Josefa Baxy, Radana Malíka, Petra Mikeše, Pavla Molka a Ivo Pospíšila (soudce zpravodaj) v právní věci navrhovatele: **M. V. H.**, a účastníků řízení: **1) Ing. Petr Pavel, M.A.** a **2) Ing. Tomáš Kulhánek, MBA**, oba zastoupeni JUDr. Františkem Vyskočilem, Ph.D., advokátem, sídlem Voršilská 130/10, Praha 1, a **3) Státní volební komise**, sídlem nám. Hrdinů 1634/4, Praha 4, týkající se návrhu na vyslovení neplatnosti hlasování ve volebním okrsku č. 531651 v obci Kanina ve volbě prezidenta republiky konané ve dnech 13. a 14. ledna 2023 (I. kolo),

takto:

I. Návrh se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Volební stížnost a vyjádření účastníků řízení

[1] Nejvyšší správní soud obdržel dne 7. února 2023 návrh (dále též „volební stížnost“), jímž se navrhovatel domáhá vyslovení neplatnosti hlasování v prvním kole volby prezidenta republiky konaném ve dnech 13. a 14. ledna 2023 ve volebním okrsku č. 531651 v obci Kanina.

[2] Navrhovatel uvádí, že v prvním kole volby prezidenta dal hlas kandidátovi Pavlu Fischerovi, který ale nebyl započten. Podle oficiálních údajů o výsledcích volby totiž tento kandidát nezískal žádný hlas od voličů v místě, kde navrhovatel vykonal své volební právo. Po tomto zjištění si navrhovatel doma zkontroloval zbylé hlasovací lístky a utvrdil se, že k chybě nedošlo na jeho straně. V den volby připravil hlasovací lístky navrhovateli a jeho manželce doma nezletilý syn. Před volební místností si lístky s manželkou připravili, přičemž manželka volila jiného kandidáta, a navrhovatel na místě situaci komentoval tak, že je lhostejné, kdo si vezme který hlasovací lístek. Dále navrhovatel spekuluje, jak mohlo dojít k tomu, že kandidát Pavel Fischer neobdržel v obci ani jeden hlas. Jedním z důvodů

může být i úmyslná manipulace s hlasovacími lístky. Žádá proto o přezkoumání výsledku hlasování a součtu odevzdaných hlasů v prvním kole prezidentské volby v obci Kanina.

[3] Podle účastníků řízení 1) a 2) by namítané pochybení nemohlo představovat porušení zákona způsobem, který by hrubě ovlivnil výsledek volby prezidenta. Pokud má navrhovatel obavu o průběh jakýchkoliv voleb na území obce Kanina, může se příště přihlásit jako člen okrskové volební komise a sám dohlédnout na řádné sečtení hlasů. Volba účastníka řízení 1) je platná, proto oba účastníci navrhují, aby soud volební stížnost zamítnul.

[4] Účastník řízení 3) uvádí, že nemá jak ověřit tvrzení navrhovatele a že žádnému volebnímu orgánu nepřísluší přepočítávat hlasy v dotčeném volebním okrsku. I pokud by se tvrzení navrhovatele ukázalo jako pravdivé, nemohlo by to mít vliv na celkové pořadí kandidátů postupujících do druhého kola volby prezidenta. Účastník proto navrhuje volební stížnost jako nedůvodnou zamítnout.

II. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[5] Podle § 66 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), se návrhem na neplatnost volby prezidenta může domáhat ochrany u soudu mimo jiné každý občan zapsaný do stálého seznamu voličů. Návrh je třeba podat nejpozději 7 dnů po vyhlášení celkového výsledku volby prezidenta Státní volební komisí. Návrh na neplatnost volby prezidenta může podat navrhovatel, má-li za to, že byla porušena ustanovení zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledek volby prezidenta.

[6] Podle § 90 odst. 5 věty první a druhé zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), se za podmínek stanovených zvláštním zákonem (tj. zákonem o volbě prezidenta republiky) může občan domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti volby. V řízení o neplatnosti volby jsou účastníky navrhovatel, příslušný volební orgán, nejméně dvacet poslanců nebo nejméně deset senátorů, na jimiž podané kandidátní listině byl uveden kandidát, jehož volba byla napadena, nebo občan, na jehož kandidátní listině byl uveden kandidát, jehož volba byla napadena, a ten, jehož volba byla napadena.

[7] Navrhovatel je občanem České republiky a má trvalý pobyt v obci Kanina, kde je také zapsán ve stálém seznamu voličů (§ 30 zákona o volbě prezidenta republiky ve spojení s § 28 odst. 1 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů). Je tedy aktivně legitimován k podání návrhu na neplatnost volby prezidenta.

[8] Okruh účastníků řízení o návrhu na neplatnost volby prezidenta je jednoznačně vymezen zákonem (citovaný § 90 odst. 5 s. ř. s.). Kromě navrhovatele jsou účastníky řízení příslušný volební orgán (tj. Státní volební komise), ten, kdo podal kandidátní listinu, na níž byl uveden kandidát, jehož volba byla napadena (v tomto případě Tomáš Kulhánek, který navrhl registraci kandidátní listiny zvoleného kandidáta Petra Pavla), a ten, jehož volba byla napadena (tj. zvolený kandidát Petr Pavel). Postavení těchto subjektů jako účastníků řízení je zřejmé a zároveň již účastníkem řízení nemůže být nikdo jiný, a proto Nejvyšší správní soud navrhovatele nevyzýval k označení účastníků řízení přesto, že tak ve volební stížnosti neučinil (shodně viz například usnesení ze dne 15. února 2018, č. j. Vol 32/2018-20).

[9] Nejvyšší správní soud se v prvé řadě zabýval otázkou, zda lze v rámci soudního přezkumu volby prezidenta republiky rozhodnout o neplatnosti hlasování, respektive o neplatnosti hlasování jen v některých volebních okrscích, tedy zda lze volební stížnosti tak, jak je formulována, vůbec myslitelně vyhovět. Touto otázkou se zabýval především v usnesení ze dne 21. února 2023, č. j. Vol 100/2023-74, na které odkazuje a z nějž vyplývá, že v řízení podle § 90 odst. 5 s. ř. s. a § 66 zákona o volbě prezidenta republiky lze rozhodnout i o neplatnosti hlasování. Nejvyšší správní soud vzal v úvahu i poslední větu § 90 odst. 5 s. ř. s., která mu umožňuje v případě, že shledá chybu ve výpočtu volebního orgánu při zjišťování výsledku hlasování, uložit příslušným volebním orgánům (jimiž jsou s ohledem na § 53 a 55 zákona o volbě prezidenta republiky Český statistický úřad a Státní volební komise) povinnost upravit zápis o výsledku volby prezidenta republiky a ten vyhlásit.

[10] Na základě těchto obecných východisek přistoupil soud k posouzení volební stížnosti, kterou vyhodnotil tak, že se jí navrhovatel domáhá vyslovení neplatnosti hlasování ve volebním okrsku č. 531651 v obci Kanina v prvním kole volby prezidenta republiky.

[11] Nejvyšší správní soud si od obecního úřadu obce Kanina vyžádal volební dokumentaci k prvnímu kolu volby, z níž zjistil následující skutečnosti. Navrhovatel je veden ve stálém seznamu voličů v obci Kanina a prvního kola volby se zúčastnil. Prvního kola se v daném okrsku zúčastnilo celkem 55 voličů, čemuž odpovídá i počet odevzdaných obálek (ve kterých, jak soud ověřil, nezůstal žádný nezapočtený hlasovací lístek). Mezi odevzdanými volebními lístky se nenacházel žádný hlas pro kandidáta Pavla Fischera. Na základě přepočtu a kontroly všech odevzdaných volebních lístků nebyly zjištěny žádné odchylky oproti zápisu o průběhu a výsledku hlasování ve volebním okrsku. Skutečnosti uvedené v zápise se pak shodují se zveřejněnými. Podle volební dokumentace dodržela volební komise všechny zákonné povinnosti.

[12] Nejvyšší správní soud si je vědom toho, že navrhovatel se obával toho, zda nebyl jeho hlasovací lístek úmyslně zaměněn za jiný, což pochopitelně nejde ověřit nade vši pochybnost kontrolou lístků, které volební komise označila coby odevzdané hlasovací lístky. V této souvislosti je však nutné uvést, že primární kontrola průběhu hlasování, posuzování hlasů i jejich sčítání přísluší okrskové volební komisi. Ta ostatně má pro takový úkol nejlepší podmínky, jelikož její jednotliví členové mají možnost bezprostředně vnímat vše, co se v jejich volebním okrsku událo, a to jak při průběhu voleb, tak i při následném sčítání hlasů (srov. usnesení ze dne 13. února 2013 č. j. Vol 13/2013-19, č. 2834/2013 Sb. NSS). Kontrola férovosti volebního procesu je pak zajištěna také prostřednictvím práva všech kandidujících subjektů delegovat členy a jejich náhradníky do okrskové volební komise (§ 18 odst. 2 zákona o volbě prezidenta republiky). Smyslem takové právní úpravy je nepochybně to, aby členové okrskové volební komise, která je tak složena ze zástupců odlišných politických stran a dalších kandidujících subjektů, „hlídali“ navzájem řádný průběh voleb v konkrétním volebním okrsku (usnesení ze dne 19. listopadu 2008, č. j. Vol 7/2008-13, č. 2194/2011 Sb. NSS).

[13] Soud proto nepovažoval za nutné blíže zkoumat další skutkové okolnosti. V dané věci by ostatně šlo pouze o „tvrzení proti tvrzení“, přičemž s ohledem na výsledky volby by bylo zcela irelevantní, čí verze by v konečném důsledku působila věrohodněji. Současně

v řízení nevyšlo najevo nic, co by nasvědčovalo jakémukoliv pochybení v činnosti volební komise v příslušném okrsku. Ani navrhovatel neuvádí žádné konkrétní skutečnosti, které by mohly poukazovat na vadné či dokonce úmyslně manipulativní jednání členů volební komise. Z volební dokumentace naopak vyplývá, že okrsková volební komise splnila všechny své povinnosti a žádného závadného jednání se nedopustila. Nejvyššímu správnímu soudu se jeví jako pravděpodobné, že k záměně lístků mohlo dojít na straně navrhovatele, neboť jak tvrdil, lístek si sám nepřichystal a připadalo mu lhostejné, zda vloží do obálky lístek svůj, či lístek s jiným kandidátem, který měl být přichystán pro manželku. Pokud má navrhovatel do budoucna obavy o průběh např. komunálních voleb, kde by jeden jeho hlas mohl mít větší význam než v případě volby prezidenta, pak Nejvyšší správní soud sdílí názor účastníků řízení 1) a 2), že navrhovateli nic nebrání, aby se aktivně zapojil do organizace voleb a sčítání odevzdaných hlasů jako člen okrskové volební komise a ujistil se, že s odevzdanými hlasovacími lístky nikdo nemanipuluje.

III. Závěr a náklady řízení

[14] Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud návrh na vyslovení neplatnosti hlasování v dotčeném volebním okrsku zamítl.

[15] Výrok o nákladech řízení se opírá o § 93 odst. 4 s. ř. s., podle něhož nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení na úřední desce Nejvyššího správního soudu (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto usnesení **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 21. února 2023

Tomáš Langášek
předseda senátu